

Zick Zack Övningsboken Åk 5

Lärraranvisning Textview

Verksnummer: 31305

Lärraranvisningens innehåll

Lärraranvisningen är till för att du som undervisande lärare ska få information om hur den pedagogiskt anpassade boken skiljer sig från originalboken och hur ni kan arbeta med den. Nedan kan du läsa vad respektive del i lärraranvisningen handlar om, så att du kan förbereda och planera arbetet med läromedlet på bästa sätt.

- **Generella förändringar av boken**
Under denna rubrik beskrivs de generella tillägg och ändringar som är gjorda i den punktskriftsläsande elevens bok, till exempel på vilket sätt ikoner eller text i marginalen är hanterade.
- **Sidspecifika förändringar**
Här kan du läsa om sidspecifika tillägg och ändringar som är gjorda i den pedagogiskt anpassade boken. Det kan till exempel vara en övning som omarbetats eller en bild som flyttats.
- **Till läsaren**
I den pedagogiskt anpassade boken återfinns alltid en text som riktar sig till eleven. Samma text hittar du också i lärraranvisningen. Den innehåller information som kan vara bra för läsaren att känna till innan arbetet med boken påbörjas. Läs denna text tillsammans med eleven!
- **Pedagogiska tips**
I denna del av dokumentet hittar du pedagogiska och metodiska förslag på hur ni kan arbeta med de olika uppgifterna i boken. Du hittar också exempel på hur skolan bör tänka kring läxor, taktila bilder, provsituationer osv. Här återfinns också förslag på olika pedagogiska hjälpmedel som skolan kan behöva köpa in eller ta fram för att ni ska kunna arbeta med boken på ett bra sätt.
- **Bildbeskrivningar**
Här hittar du en sammanställning av alla de bildbeskrivningar som beskriver originalbokens bilder.

Återkoppling och synpunkter

Dela gärna med dig av dina synpunkter på den pedagogiska anpassningen av denna bok till anpassningsfunktionen@spsm.se eller ring oss på tel. 010-473 50 00.

Behöver du komma i kontakt med försäljningen går det bra att mejla till order@spsm.se eller ringa på tel. 020-23 23 00.

Trevlig läsning!

Lärraranvisning

Titel: Zick Zack Övningsboken År 5

Författare: Lundmark

ISBN: 978-915230960-5

Innehåll

Generella förändringar av boken	1
Sidspecifika förändringar.....	3
Till läsaren.....	13
Pedagogiska tips	14
Bildbeskrivningar	16

Generella förändringar av boken

- Pedagogisk anpassning gör läromedel tillgängliga för elever med synnedsättning genom omarbetningar av visuellt beroende text och bilder. Målet med pedagogisk anpassning är att elever med svår synnedsättning/blindhet ska kunna använda läromedlet på samma sätt som sina klasskamrater. De anpassade uppgifterna ska ha samma pedagogiska innebörd som förlagan och eleven ska vara lika självgående i den anpassade boken som de övriga klasskamraterna i sina böcker.
- Plocka upp eventuella svällpappersbilder så snart du kan och förvara pärmarna stående. Svällpappersbilderna kan klibba ihop och den tryckta punktskriften, i exempelvis innehållsförteckning och nycklar, riskerar att plattas till och om de förvaras liggande. Den tillfälliga doft som kan förekomma då svällpappersbilderna är nytryckta hinner också avta tills de ska användas av eleven.
- Innehåll, text, bildbeskrivningar och lärraranvisning finns under separata flikar.
- Bildkällor utgår.
- Bokens tecknade hjälpredor presenteras som bildbeskrivning och när de kommer med tips står det Zick eller Zack säger:
- I vissa uppgifter utgår bilderna och ersätts med ett ord eller en kortare beskrivning. De bilder som inte behövs för texternas förståelse utgår. Många bilder är gemensamma för grundboken och arbetsboken och då kan bildbeskrivningarna ge olika infallsvinklar till bilden.
- Versala ord/rubriker skrivs gemena bokstäver (med inledande versal).
- Fet och kursiv markering av ord eller text utgår. Färgmarkerade ord skrivs inom parentes om de är av speciell betydelse i uppgiften.

- Informationerna (på raderna), (mellan raderna), (bortom raderna) skrivs på egen rad tillsammans med uppgiftens nummer.
 - Exempel sid 29
 - B (på raderna)
 - Läs sid. 32–35 i textsamlingen. Svare sedan på frågorna. osv.
 - 3 (mellan raderna)
 - Sigrid oroade sig för att hennes mormor hade fått en annan, mycket farligare sjukdom. Vilken? --- osv.
 - 6. (bortom raderna)
 - Hur skulle Sigrids liv bli om hon inte hade mormor, tror du? ---
- I de uppgifter där de seende eleverna ”drar streck” parar eleven med synnedsättning ihop ord och förklaring etc.
- I korsorden får eleven det sökta ordets antal bokstäver skrivet inom parenteser.
- I vissa uppgifter kan eleven välja mellan att rita eller skriva sitt svar.
- Tabeller utgår och omarbetas till vanlig text.

Sidspecifika förändringar

8

Uppgift A – bild

Komplettera elevens bildbeskrivning så att eleven får den information som han/hon behöver för att kunna besvara fråga 1. Illustrera gärna med en taktill leksaksriddare.

9

Uppgift B

Bilderna utgår och ersätts med nedanstående ord.

Vad gör riddaren? *Para ihop orden nedan med vad riddarna gör. Skriv rätt siffra vid orden.*

--- svärd --- spjut --- pilbåge

--- häst --- falk --- slägga

--- armborst

1. fäktas
2. kastar spjut
3. skjuter pilbåge
4. tornerar
5. falkenerar
6. kastar slägga
7. skjuter armborst

9

Uppgift C

Uppgiften har ändrats på följande sätt:

Vilka ord är synonymer? Para ihop synonymerna med varandra. Du har följande ord att välja mellan:

duktig, ett land, träna, använda, en pojke, modig

1. ett rike ---
2. tapper ---
3. skicklig ---
4. hantera ---
5. dressera ---
6. en påg ---

10

Uppgift E

De färgmarkerade orden är skrivna inom parentes.

11

Uppgift F

Eleven markerar med ett s om uppgiften är sann eller ett f om den är falsk.

13

Uppgift B

Uppgiften har fått följande utseende:

Vad är motsatsen? *Para ihop motsatsorden nedan med de numrerade orden.*

lögnaktig, trög, feg, illojal, klumpig, svag

1. vig ---
2. stark --- osv.

13

Uppgift C

Följande förändringar har gjorts:

Ersätt de ålderdomliga (markerade) orden med ett modernare ord. Se exemplet. *Välj bland orden här nedan.*

döde, använda, bråkiga, arbeta, duktig, vanligt, har, både ... och, vinna över, jättebra

1. Jag vet att det inte är (brukligt, *a*) att flickor får (tjänstgöra, *b*) som pager.
a) vanligt b) ---
2. Jag brukar få ta hand om pappas mest (bångstyriga) hästar. ---
3. Min (framlidne, *a*) farfar var en mycket (skicklig, *b*) brädspelare. *a) --- b) --- osv.*

17

Vapensköld

Uppgiften kräver förberedelser.

Ge eleven exempel på olika taktila symboler då det är möjligt att eleven inte har kommit i kontakt med släktvapen tidigare.

Rita en vapensköld på elevens ritmuff eller på ett hårdare material exv. en pappskiva.

För att ge släktvapnet mera struktur kan eleven använda olika taktila material till sitt vapen.

Det är viktigt att även den vapensköld som en elev med synnedsättning gör eller ritar blir dekorativ och fin så att eleven kan få feedback från övriga elever i klassen.

19

Korsord

Lös korsordet. Välj bland orden nedan. Du får det sökta ordets antal bokstäver inom parentes. I varje ord är en bokstav markerad med parentes (-) och dessa bokstäver bildar ett lodrätt ord.

Vilket ord bildas av de markerade bokstäverna? ---

Ord att välja mellan:

måttband, nedslag, resultat, markering, kvastskäft, ögla, kavel, diameter

1 x (-)----- (9)

2 bakverktyg ---(-) (5)

3 landningsplats --(-)---- (7)

4 5-3 -(-)----- (8)

5 snara --(-) (4)

6 handtag ----(-)---- (10)

7 Linje som går mellan två punkter i en cirkel genom cirkelns medelpunkt.

-(-)----- (8)

8 längdmätninginstrument -----(-) (8)

20

Uppgift C – tabell

Tabellen utgår. Uppställningen nedan kan med fördel skrivas på elevens ritmuff eller Blackboard för då kan eleven markera genom att dra ett streck på ritmuffen för varje svar. Då blir uppgiften mera lika de seendes uppgift.

Tabellens utseende:

Klassens svar. Markera varje svar med exempelvis ett I.

1 Vilken gren var roligast?

Kasta krokhas: ---

Dra kavel: ---

Dra hank: ---

Lugga Björn: ---

Baklängeshopp: ---

2 Vilken gren var svårast?

Kasta krokhas: ---

Dra kavel: --- osv.

22

Uppgift A

Bilderna utgår. Uppgiften har fått följande utseende:

Hur är eller känner sig samurajerna? *Para ihop orden nedan med de numrerade orden. Orden betyder ungefär samma sak. Skriv rätt siffra framför orden här nedan.*

--- mörbultad

--- smidig

--- mild

--- kvick

--- fokuserad

--- bekymrad

1 ödmjuk

2 spänstig

3 koncentrerad

4 snabb

5 öm

6 rådvill, ängslig

27

Uppgift F

Här kan eleven välja att skriva en scen ur berättelsen tillsammans med ett citat. Om eleven gillar att rita ska han/hon naturligtvis göra det, men det kan kanske vara bra att lägga mera tid på att eleven läser texten och får fram ett citat. Här är det mera fråga om hur mycket tid man vill lägga ner på en uppgift och det är upp till dig som pedagog att avgöra.

28

Uppgift A

Uppgiften har fått följande utseende:

Skriv en mening med *de numrerade orden*. Du får hjälp med vad de betyder.

1 en stämma = en röst ---

2 regera = bestämma --- osv.

33

Uppgift E

Uppgiften har fått följande utseende:

Vad trodde man på medeltiden och vad vet man idag? *Du har fått två rubriker: Medeltiden och Idag. Para ihop rubrikerna med meningarna nedan. Ibland passa båda rubrikerna till en och samma mening. Skriv m för rubriken Medeltiden och id för rubriken Idag.*

Medeltid - Idag

- 1 Digerdöden var ett straff från Gud. ---
- 2 Sjukdomen kunde sugas ut ur kroppen. ---
- 3 Smittan spreds via råttorna och deras loppor. --- osv.

34

Uppgift F

Uppgiften kräver förberedelser. Uppgiften har inga förändringar.

Skriv bildbeskrivning och bildtexter så att eleven får tillgång till samma material som de seende eleverna. Bildbeskrivningarna kanske behöver förtydligas.

38

Uppgift C

Eleven markerar de metoder som han/hon tror fungerar.

38

Uppgift D

Låt eleven välja om han/hon vill rita eller skriva sitt svar.

Uppgiften har fått följande tillägg:

Visa att du vet vad orden betyder genom att rita enkla bilder *eller skriv kortfattat vad orden betyder.*

- 1 en vitlösklyfta
- 2 en mortel
- 3 en tång
- 4 en larv

46

Uppgift A

Uppgiften har fått följande förändringar:

Para ihop *de numrerade orden med orden nedan. Skriv sedan det sammansatta ordet. Se exempel: 1 mun- spel = munspel*

svar, sirener, handel, läpp, dräkt, skakning, (spel), tryck, slask,

1. mun- spel = munspel

2. prov- --- = ---
3. snö- --- = ---
4. ambulans- --- = ---
5. hjärn- --- = ---
6. blod- --- = ---
7. tomte- --- = ---
8. under- --- = ---
9. jul- --- = ---

55

Uppgift E

En bildbeskrivning ger aldrig likvärdig information som de seende eleverna får genom att kolla på en bild. Samtala om bilden så att eleven med synnedsättning också vet vad som är konstigt med bilden. Se därför till att eleven får den information som eleven behöver för att kunna skriva en egen bildtext.

56

Rita gärna symbolerna på elevens ritmuff.

61

Uppgift B

Eleven har inga bilder.

Uppgiften har istället fått följande utformning:

B Skriv en kort mening som förklarar vad orden betyder.

- 1 fasadklättring ---
- 2 tiara ---
- 3 etui ---
- 4 fimp --- osv.

Tänk på att uppgiften tar längre tid att göra än originalets övning. Har man tillgång till taktila föremål kan man ju använda dessa och eleven kan para ihop som övriga elever.

65

Uppgift B

Bilderna utgår, ersätts med följande:

Skriv orden i uppgift A vid rätt *bildord/förklaring*.

- 1 *eldplats* ---
- 2 *rör för rök* ---

3 huvudsvål – huvud utan hår ---

4 brinnande ljussticka ---

5 ljusstråle ---

6 reglage – handtag ---

7 buskar med blåsvarta bär ---

8 här blir det stopp ---

66

Tips av Zack

Om eleven ska söka information på nätet kan det vara bra att förbereda detta så att man säkert vet att eleven hamnar på internetsidor som är lättlästa och anpassade till elevens dator. Annars kan sökande ta alltför mycket tid. Det är viktigt att vara medveten om vad det är man vill att eleven ska träna.

67

Uppgift F

Uppgiften har följande utseende:

... *Skriv skillnader vid de olika texternas rubriker och likheter vid rubriken, Likheter:.*

1 Skillnader:

- *Fyndet i grottan:* ---

- *Jakten på guldmasken:* ---

2 Likheter: ---

75

Uppgift C

Eleven kan rita bilderna på sin ritmuff eller Blackboard. Om eleven inte gillar att rita kan eleven skriva en kort text till varje bildruta i stället för att rita.

Uppgiften har därför fått följande utseende:

Vilken av brottslingarna tyckte du var klantigast? Rita *eller skriv* en seriestripp (3 bilder) om den händelsen.

78

Uppgift D

Uppgiften finns kvar i oförändrat skick. Rita på elevens ritmuff en förstora bild så att eleven med synnedsättning förstår vad papillarlinjer, bågar, slingor etc. är.

79

Uppgift E

Även denna uppgift bygger på att man kan se och kan därför inte lösas av eleven med synnedsättning. Man kan göra uppgiften som en paruppgift där den seende eleven berättar vad som han/hon ser. Eller så hoppar man över den första delen av uppgiften och låter eleven med synnedsättning koncentrerar sig på att komma på de tre frågor som ska ställas till "den misstänkte".

86

Uppgiften A

Passa på och kolla så att eleven verkligen vet hur en kåsa ser ut. Ta vara på alla tillfällen att taktilt visa olika föremål för eleven. Utnyttja alla sinnen. Eleven har säkert ätit nyponsoppa någon gång, men vet han/hon verkligen hur ett nypon ser ut.

Här kan eleven välja att rita eller beskriva med ord.

Ta reda på vad orden betyder och rita *eller beskriv med ord* hur de ser ut:

1 en kåsa: ---

2 nypon: ---

3 en dunk: ---

4 odon: ---

5 skvattram: ---

6 kantarell: ---

89

Uppgift E

För att uppgiften inte ska ta för lång tid kan det vara bra att i förväg kolla upp hur aktuell internetsida är tillgänglig för elever med synnedsättning.

90

Uppgift A

Kolla så att eleven har en adekvat bildbeskrivning att utgå från i grundboken.

92

Uppgift C

Eleven har fått följande förtydligande:

... Vilka meningar är sanna, vilka är falska? *Skriv ett s efter meningen om den är sann och ett f om meningen är falsk?*

1 Koldioxid är en metall. --- osv.

93

Uppgift E

Klasskamraten skriver s om meningen är sann och f om meningen är felaktig.

95

Korsord

Korsordet har fått följande utseende:

Lös korsordet. Använd *orden här nedan*. Du får hjälp med det sökta ordets antal bokstäver inom parentes.

standby, trädkramare, strömbrytare, apostlahästar, bubbelvatten, samåka, lovikkavante, transportera, grenuttag

1 bil (6) ---

2 miljöaktivist/trädälskare (11) ---

3 ljusknapp (12) ---

4 lastbil (12) ---

5 TV (7) ---

6 elkontakt (9) ---

7 stickad vante (12) ---

8 vatten med kolsyra (12) ---

9 fötter (13) ---

103

Uppgift B

Viss förberedelse kan behövas. Kolla upp så att eleven har en söksida på Internet som går att läsa utan problem. Det är inte själva sökandet på Internet som är det man ska träna i denna uppgift.

110/111

Uppgift D

Uppgiften bygger på att eleven läser bildbeskrivningarna. Eventuellt kan eleven behöva få dessa förtydligade. Uppgiften ser ut på följande sätt:

Leta i texten efter meningar som passar till *de sex bildbeskrivningarna*. Skriv en mening till varje bild.

1 ---

2 ---

3 --- osv.

113

Uppgift B

Eleven parar ihop ord och förklaring enligt nedan:

Para ihop rätt ord nedan med rätt förklaring. Se exemplet.

glo, gåtfull, glänsa, mycket, (jättestor), prestation, mamma, utan pengar, hög

1. enorm - jättestor

2. mystisk ---

3. oerhört --- osv.

113

Uppgift C

Skriv meningar *som innehåller de numrerade orden* i övning B.

117

Bedöm 2

Eleven kan markera direkt på den streckade linjen.

Till läsaren

Hej!

- Du har fått innehåll, text, bildbeskrivningar samt läraranvisning under egna flikar.
- I boken finns två tecknade hjälpredor, Zick och Zack. När de tipsar om något som t.ex gör att du lättare kan lösa en uppgift står det: Zick/Zack säger. ...
- Du har fått bildbeskrivningar till de bilder som du behöver för att kunna lösa en uppgift.
- I korsorden får du det sökta ordets antal bokstäver inom parentes.
- Fetmarkerade eller färgmarkerade ord markeras med parenteser.
- I uppgifter där dina klasskamrater drar streck mellan ord och förklaring parar du istället ihop svar och förklaring genom att skriva orden vid rätt förklaring.
- I uppgifter där du ska markera sant eller falskt gör du det genom att skriva s för sant och f när uppgiften är falsk.

Lycka till!

Pedagogiska tips

- Eleven skriver sina svar på datorn. Skapa en mapp i datorn med bokens namn. Den mappen ska ligga i en mapp för svenska. På så vis skapas en trädstruktur i datorn som gör att eleven själv kan hitta.
- I början av boken finns en presentation av bokens hjälpredor. Berätta lite om hur de tecknade figurerna ser ut så att eleven vet vad man pratar om i klassen. Figurerna och deras kommentarer inleds med: Zick eller Zack säger: ...
- Merparten av bilderna återfinns i grundboken. Men då eleven behöver bildens information för att kunna lösa en uppgift krävs oftast extra information från elevens mentor.
Ibland kan bildförtydligande finnas inkluderat i uppgiftens anvisningar. Bildbeskrivningarna kan aldrig ge exakt samma information som de seende eleverna får genom att se på bilderna, samtala därför gärna om bilderna och ge den extra information som eleven med synnedsättning kan ha nytta av för att få samma förståelse som de seende eleverna.
- Ritmuffen är ett bra hjälpmedel då det saknas taktila bilder t.ex. en kåsa. Rita en enkel skiss. Skala bort all onödig information. Man kan även göra det enkelt för sig genom att göra en kopia av den bild man vill rita genom att kopiera den i skolans kopiator. Sedan är det bara att stoppa in den kopierade bilden i ritmuffen. Fyll i de konturer som Du anser behövs för förståelsen och skriv sedan den text som eleven behöver genom att sätta in ritmuffen i elevens Perkinsmaskin.
- I dag finns även Blackboard (bestnr: 10326). Det är en ritplatta där man snabbt och enkelt kan framställa taktila bilder. Man beställer den hos SPSM. Det finns två filer på You Tube om hur den används. Sökord på You Tube: Sensational blackboard.
- En del elever gillar att rita taktila bilder medan andra inte vill och då kan man med gott samvete hoppa över själva ritmomentet och låta eleven skriva sitt svar i stället. Då det ofta tar längre tid för en elev med synnedsättning att rita så kan det vara bra att som pedagog fundera över hur man bäst tar vara på tiden och även vad är det som jag vill att eleven ska få med sig kunskapsmässigt.
- Om man vill vara säker på hur olika punktskriftstecken ser ut finns mera information i olika skrifter utgivna av Punktskriftsnämnden.
www.mtm.se/punktskriftsnamnden. (t.ex. Svenska skrivregler för punktskrift)
- Vissa uppgifter kan kräva förberedelser, exempelvis att kopiera vissa texter och lägga in dem på datorn så att eleven på ett smidigare sätt kan skriva, markera eller göra ändringar i en given text. På så sätt kan man spara tid.
- Då det i elevens bok står att han/hon ska "stryka under/över" eller "ringa in" så markera eller skriver eleven sitt svar.
- Uppgifter där de seende eleverna "drar streck" mellan exv. ord/förklaring "parar" eleven ihop fråga och svar genom att skriva svaret.

- Uppgifterna är numrerade så att det blir lättare att hålla reda på svaren och för att underlätta rättning av uppgifterna.
- I korsord får eleven de sökta ordets antal bokstäver inom parentes.
- I uppgifter där eleven ska markera sant eller falskt, markerar eleven med s för sant och f för falskt. Som omväxling kan eleven markera exv. rätt svar med häftmassa direkt i punktskriftsboken.
- Vissa uppgifter är inte genomförbara då de bygger på att man ska kunna se exv. sid 78/79, fingeravtryck. Uppgifterna har inte omarbetats utan kvarstår så att eleven vet vad övriga elever gör.
- Tabeller utgår och omarbetas till vanlig text.
- Tänk på att det tar **längre tid** för en elev med svår synnedsättning att läsa igenom uppgifter, texter samt ev. bildbeskrivningarna.
- Vid prov har eleven med synnedsättning också rätt att få **mera tid** till sitt förfogande.
- Läs "Till läsaren" gemensamt med eleven så att han/hon får information om bokens upplägg och utformning.

Bildbeskrivningar

6

Boken har två små tecknade hjälpredor, Zick och Zack, som ger tips och råd på hur du ska lösa uppgifterna.

Zick är klädd i en svart klänning, har röda fjädrar på huvudet och en lång, trattliknande näsa.

Zack har svart byxklädsel, rött huvud med röda bubblor samt en böjd, lång, svartvitrandig näsa med en svart, liten "boll" längst ute på nästippen.

8

En riddare i full rustning som har hjälmens visir nedfällt framför ansiktet. Hjälmen är dekorerad med fjädrar i olika färger. I ena handen håller han en käpp med en flagga i grönt och rött. På det röda fältet ser man en gul, fransk lilja. Hästen är klädd i rött tyg med gula franska liljor samt ett gult dekorationsband runt halsen.

12

En tecknad bild som visar en glad Eleonora Magnusdotter Månstråle. Hon har långt hår med en fläta som ramar in ansiktet.

22

Systrarna Hanna och Kimi har satt upp håret i en tofs på huvudet och klätt sig som pojkar. De har kommit fram till en dojo. Här står de och samtalar med Herr Goku framför ett litet hus.

28

Sigrid står på en höjd ovanför en kyrka. Hon håller på att ta av sig skinnstyckena som hon haft knutna runt fötterna.

30

En person klädd i fotsida kappa, handskar, hatt och en mask med en fågelliknande näbb. Masken täcker hela huvudet och personens axlar.

36

En läkare "Doktor Medeltid" håller i en borrh. Läkaren står framför en liggande patient som svettas och ser bekymrad ut.

46

Nisse ligger på magen med huvudet på en kudde och samtalar med en ödla som egentligen är en talande drake.

52

En äldre vithårig kvinna sitter på en parkbänk. Hon har håret uppsatt i en knut i nacken. Kvinnan är klädd i en blå klänning och i knät har hon vikt ihop sin beigea kappa.

55

Utanför Pressbyrån står två personer, Stina och William. De kollar på tre tidningslöpsedlar. Vi ser Stina och William bakifrån. Stina har sitt vita hår uppsatt i en knut i nacken. Hon håller William i armen. Hon är klädd i en beige kappa och en blå kjol. William har blå byxor och röd munkjacka. Dörren in till Pressbyrån är helt grå och stängd. På löpsedlarna finns följande rubriker:

Expressen: TV-stjärna i knarkhärva. Så får du drömfrisuren

Ditt Friland: Försvunnen kvinna ...tad död ...riskogen

Aftonbladet: Strålning i nya mobiltelefoner

56

Fem olikfärgade moln med följande symboler:

- Ett kors
- En femuddig stjärna
- En skära/halvmåne och en stjärna
- Ett buddistiskt tecken
- Ett hjul med åtta ekrar

60

"Femgänget" och deras hund Tim har hittat en avbränd tändsticka.

68

Lasse-Maja klädd som Lars Larsson. Han har kortklippt hår, klädd i skjorta, en tunn halsduk knuten runt halsen, väst och rock.

74

Två händer håller i ett galler.

76

Ett förstoringsglas ovanpå ett fingeravtryck, bredvid förstoringsglasets ett kakaopaket och en borste.

79

En skål och godispapper. I skålen finns ett godispapper som man kollar på med ett förstoringsglas. Här finns även följande fyra personers fingeravtryck: Märta, Nemi, Lazlo och Ludvig. På väggen hänger en klocka (19.55) och en almanacka med datumet: onsdag 15 nov.

80

Två elever, Klara och Joel, sitter bredvid varandra. Joel har ritat en gubbe klädd i svarvitrandiga kläder med en stor kula som fotboja. Klara blir likblek i ansiktet när hon ser vad Joel ritat.

82

Det är natt. Himlen lyses upp av stjärnorna. Men i skogen nedanför är det mörkt och svart.

86

Ett fotografi som visar Mattis och hans mamma. Mattis ligger på marken och försöker blåsa liv i en liten brasa/eld.

90

Ett tecknat jordklot insvept i en röd halsduk.

98

Ett fotografi taget inne i en tät skog.

102

Ett fotografi taget från en statelit som visar en orkan från ovan. Man ser hur vinden snurrar runt mittpunkten i allt vidare cirklar.

106

En trattliknande högtalare som man kan använda för att varna för exv. orkaner.

110/111

Sex tecknade bilder

1. En trattformad högtalare
2. Alex står i hållregnet och håller en hundvalp i famnen. Över axel hänger en väska.
3. Det regnar. En rad med folk kommer gående med fågelburar och knyten på huvudena.
4. En långtradare har välvt och utlöst en kraftig explosion. Man ser stora eldslågor.
5. En avbruten gren från ett bananträd.
6. Regnet vräker ner. Alex är på väg in i ett litet hus. Hundens huvud sticker upp ur väskan.

112

Ett fotografi på Monica Zak. Hon har glasögon och kort, mörkt, lockigt hår.

Monica är klädd i en blå jumper med ljusare blåa stjärnor.